

ORDONANȚE ȘI HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ

privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru compensarea parțială a pierderilor suferite în anul 2023 în sectorul apicol, în contextul crizei provocate de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei

Întrucât sprijinirea domeniului agricol, respectiv sectorul zootehnic, reprezintă un factor de importanță strategică pentru asigurarea siguranței alimentare, a materiilor prime pentru industria alimentară și pentru menținerea locurilor de muncă, sens în care trebuie să beneficieze din partea statului de politici publice care să vizeze compensarea pierderilor generate de creșterea prețurilor la combustibil și alte costuri cum ar fi cele pentru forța de muncă, servicii veterinare, utilități, hrană etc.,

luând în considerare că în anul 2022 Comisia Europeană a adoptat Cadrul temporar de criză pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei (2022/C131/01), act juridic european care pe parcursul anilor 2022 și 2023 a fost modificat, ultima formă fiind publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene în data de 21 noiembrie 2023, respectiv Comunicarea Comisiei — Cadrul temporar de criză și de tranziție pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei C/2023/1188, denumită în continuare *Cadrul temporar Ucraina*,

având în vedere situația de criză în care se află apicultorii din România, ca urmare a creșterii necontrolate a costurilor cu combustibil și a altor costuri cum ar fi cele pentru forța de muncă, servicii veterinare, utilități, hrană, sectorul apicol este afectat de evoluția negativă a pieței.

În contextul în care majoritatea crescătorilor de albine au fost afectați în mod deosebit și de pandemia de COVID-19, impactul combinat al creșterii costurilor la combustibil, forța de muncă, precum și asigurarea rezervelor de hrană este resimțit și de către sectorul apicol, generând creșteri bruște ale costurilor de producție. În anumite cazuri, aceste creșteri ale costurilor pot pune sub semnul întrebării continuarea activității.

Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei a creat incertitudini economice semnificative, a perturbat fluxurile comerciale și lanțurile de aprovizionare și a condus la creșteri excepționale de mari și neașteptate ale prețurilor, în special la combustibili, forța de muncă și servicii veterinare, dar și la numeroși alți factori de producție și la materii prime. Perturbările lanțului de aprovizionare și incertitudinea sporită au efecte directe sau indirecte care afectează sectorul apicol.

Creșterea prețurilor la energie a determinat creșteri în lanț, inclusiv în ceea ce privește achiziția de inputuri agricole, respectiv turte proteice, biostimulatori, faguri, rame, combustibil, ceea ce a generat implicit și creșterea costului de producție în sectorul apicol.

În contextul importurilor masive de miere din țări terțe, precum Ucraina și China, care vând mierea la prețuri mici pe piața din România, apicultorii autohtoni sunt nevoiți să vândă mierea sub prețul de producție pentru a nu rămâne în stoc cu ea; valorificarea pe piețele externe a producției de miere obținute de apicultori în anul 2023 a scăzut foarte mult, cauza principală fiind importurile de miere extracomunitară de slabă calitate, care au dus la saturația pieței în toate statele membre. Astfel, dacă ne raportăm la exporturile de miere ale României în perioada ianuarie—octombrie 2023 față de ianuarie—octombrie 2022 avem o pierdere de 12.693,59 mii euro, respectiv 69,71%.

Având în vedere că pentru apicultorii autohtoni creșterile de prețuri la inputuri agricole și slaba valorificare a mierii la export au generat rate scăzute de rentabilitate sau chiar pierderi în activitățile de producție,

considerând că elementele situației de criză actuale conturează o situație excepțională, se impune luarea unor măsuri urgente care să vizeze acordarea de granturi apicultorilor prin schemă de ajutor de stat.

Ținând cont că în lipsa adoptării măsurilor propuse în regim de urgență apicultorii nu vor putea continua activitatea și nu vor putea menține efectivul de albine și că s-ar putea înregistra o scădere a cererii pe toate piețele importante, având drept rezultat negativ perturbări ale lanțurilor de aprovizionare, în special în ceea ce privește hrana albinelor, echipamentele apicole și produsele medicinale veterinare, este necesar ca statul să ia urgent măsuri de natura ajutorului de stat pentru a atenua repercusiunile negative imediate, pentru a atenua dezechilibrele economice create și pentru a asigura menținerea activităților economice și a locurilor de muncă.

În temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Art. 1. — (1) Prezenta ordonanță de urgență instituie schema de ajutor de stat cu caracter temporar pentru compensarea parțială a pierderilor suferite în anul 2023 în sectorul apicol, în contextul crizei provocate de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, denumită în continuare *schemă*.

(2) Prezenta schemă este compatibilă cu piața internă, în conformitate cu prevederile Comunicării Comisiei Europene — Cadru temporar de criză pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei (2022/C131/01), astfel cum a fost modificată prin Comunicarea Comisiei C/2023/1188, denumită în continuare *Cadrul temporar Ucraina*.

(3) Schema respectă prevederile secțiunii 2.1 — Cuantumuri limitate ale ajutoarelor din Cadrul temporar Ucraina.

(4) Schema se cumulează cu orice alte scheme de sprijin finanțate de la bugetul de stat pe secțiunea 2.1 — Cuantumuri limitate ale ajutoarelor din Cadrul temporar Ucraina, pct. 62 lit. a), cu respectarea pragului maxim de 280.000 euro/beneficiar.

(5) Orice sume primite/solicitate prin alte scheme de ajutor de stat finanțate de la bugetul de stat pe secțiunea 2.1 — Cuantumuri limitate ale ajutoarelor, pct. 62 lit. a), din Cadrul temporar Ucraina se deduc din pragul maxim de 280.000 euro/beneficiar, care se poate acorda în cadrul schemei.

(6) Schema se notifică Comisiei Europene în temeiul art. 108 alin. (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(7) Schema se aplică pe întreg teritoriul României.

(8) Autoritatea responsabilă cu implementarea schemei este Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, denumit în continuare MADR, prin structurile sale teritoriale, respectiv direcțiile pentru agricultură județene și a municipiului București, denumite în continuare DAJ.

(9) Sumele acordate cu titlu de ajutor de stat în condițiile prezentei ordonanțe de urgență nu sunt supuse executării silite prin poprire în cazul în care împotriva beneficiarilor acestora a fost pornită procedura de executare silită.

Art. 2. — (1) Ajutorul de stat prevăzut la art. 1 alin. (1) se acordă următorilor beneficiari, crescători de albine:

a) apicultori, persoane fizice care dețin atestat de producător emis în baza Legii nr. 145/2014 pentru stabilirea unor măsuri de reglementare a pieței produselor din sectorul agricol, cu modificările și completările ulterioare, valabil la data depunerii cererii;

b) apicultori, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale, constituite potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, cu modificările și completările ulterioare, precum și societăți agricole constituite în baza Legii nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, cu modificările și completările ulterioare;

c) apicultori, persoane juridice.

(2) Ajutorul de stat prevăzut la art. 1 alin. (1) se acordă beneficiarilor prevăzuți la alin. (1) care dețin, cresc și/sau exploatează familii de albine în stupi identificați de Agenția Națională pentru Zootehnie „Prof. Dr. G.K. Constantinescu”, conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3. — Ajutorul de stat prevăzut la art. 1 alin. (1) se acordă beneficiarilor prevăzuți la art. 2 alin. (1) care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii de eligibilitate:

a) să dețină la data de 31 decembrie 2023 familii de albine înscrise în baza națională de date apicolă gestionată de Agenția Națională pentru Zootehnie „Prof. Dr. G.K. Constantinescu”, prin oficiile pentru zootehnie județene, potrivit prevederilor Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017, cu modificările și completările ulterioare, în exploatații apicole/stupine înregistrate/autorizate sanitar-veterinar de către Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor prin direcțiile sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor județene, respectiv a municipiului București;

b) să dețină familii de albine în exploatații apicole/stupine înregistrate/autorizate la direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor județeană, respectiv a municipiului București la data depunerii cererii;

c) să nu se afle în lichidare sau faliment la data de 24 februarie 2022, conform evidențelor Oficiului Național al Registrului Comerțului, sau în cazul persoanei fizice nu a fost emisă o decizie definitivă a instanțelor judecătorești de constatare a falimentului până la data de 24 februarie 2022.

Art. 4. — (1) Beneficiarii depun/transmit la DAJ o cerere de solicitare a ajutorului pentru efectivul de albine deținut potrivit art. 3 lit. a), care cuprinde și declarația pe propria răspundere că nu se află în lichidare sau faliment la data de 24 februarie 2022, al cărei model este prevăzut în anexa nr. 1, însoțită de următoarele documente justificative:

a) copie a B.I./C.I. al/a solicitantului sau al/a reprezentantului legal, dacă cererea este depusă prin reprezentant legal/împuternicit;

b) împuternicire/procură notarială și o copie a B.I./C.I. al/a unui reprezentant, după caz;

c) copie a atestatului de producător, în cazul beneficiarilor prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. a);

d) copie a certificatului de înregistrare la Oficiul Național al Registrului Comerțului/Registrul național al asociațiilor și fundațiilor sau a actului în baza căruia își desfășoară activitatea;

e) dovadă cont activ bancă/trezorerie;

f) copia documentului de înregistrare/autorizare sanitar-veterinară a exploatației apicole/stupinei, eliberat de către direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor județeană, respectiv a municipiului București, pe a cărei rază teritorială se desfășoară permanent activitatea stupinei, care atestă că solicitantul deține familii de albine la data depunerii cererii.

(2) În situația în care beneficiarii prevăzuți la art. 2 alin. (1) dețin mai multe exploatații apicole/stupine care sunt situate pe raza mai multor unități administrativ-teritoriale din județe diferite, aceștia depun o singură cerere la DAJ pe raza căreia au domiciliul/sediul social sau dețin numărul cel mai mare de familii de albine.

(3) Perioada de depunere a cererilor de solicitare a ajutorului de stat și a documentelor justificative prevăzute la alin. (1) este de 30 de zile lucrătoare începând cu ziua următoare intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

(4) Plata ajutorului de stat se efectuează până la data de 30 iunie 2024. Se pot efectua plăți și după această dată pentru conturi invalide, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2024.

(5) Documentele depuse/transmise în copie de către beneficiar vor purta sintagma „conform cu originalul”, vor fi datate și însușite prin semnătură de către beneficiar.

(6) În termen de două zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, Agenția Națională pentru Zootehnie „Prof. Dr. G.K. Constantinescu” transmite DAJ, în format letric și electronic, lista apicultorilor cu numărul de stupi și numărul de familii de albine înscrise în baza de date națională apicolă la data de 31 decembrie 2023.

Art. 5. — (1) Valoarea totală maximă a schemei de ajutor de stat este de 59.866.000 lei, echivalentul sumei de 12.034.334 euro, și se asigură din bugetul aprobat Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pe anul 2024, la capitolul 83.01 „Agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare”, titlul 51 „Transferuri între unități ale administrației publice”, articolul 51.01 „Transferuri curente”, alineatul 51.01.01 „Transferuri către instituții publice”, direcțiilor pentru agricultură județene și a municipiului București, care asigură sumele necesare acordării schemei de la capitolul 83.10 „Agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare”, titlul 40 „Subvenții”, articolul 40.15 „Sprijinirea producătorilor agricoli”.

(2) Valoarea totală ce poate fi acordată per beneficiar nu depășește echivalentul în lei a 280.000 euro.

(3) Cuantumul ajutorului de stat care se acordă beneficiarilor este de 5 euro/familia de albine, pentru numărul de familii de albine deținut la 31 decembrie 2023.

(4) Cursul de schimb valutar euro/lei pentru calcularea valorii totale maxime a cuantumului este cel comunicat de Banca Națională a României la data de 29 decembrie 2023, respectiv de 4,9746 lei/euro.

Art. 6. — (1) După expirarea termenului de depunere a cererilor de solicitare a ajutorului de stat prevăzut la art. 4 alin. (3), DAJ întocmesc și transmit la Direcția generală buget finanțe și fonduri europene din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale situația centralizatoare cu beneficiarii eligibili și sumele aferente ajutorului de stat care urmează să fie acordate apicultorilor, conform modelului prevăzut în anexa nr. 2.

(2) În situația în care valoarea totală a sprijinului financiar convenit se încadrează în resursele financiare alocate schemei, prevăzute la art. 5 alin. (1), Direcția generală buget finanțe și fonduri europene din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale întocmește situația centralizatoare, în vederea deschiderii creditelor bugetare, potrivit modelului prevăzut în anexa nr. 3.

(3) Dacă valoarea totală a sprijinului financiar depășește sursele financiare alocate schemei, prevăzute la art. 5 alin. (1), Direcția generală buget finanțe și fonduri europene din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale calculează coeficientul de reducere a valorii maxime prevăzute la art. 5 alin. (1), cu încadrarea în bugetul maxim alocat schemei, și îl comunică DAJ, în vederea calculării ajutorului de stat convenit fiecărui beneficiar.

(4) În termen de trei zile lucrătoare de la primirea comunicării prevăzute la alin. (3), DAJ refac situațiile centralizatoare cu sumele necesare reprezentând ajutor de stat pe baza coeficientului de reducere corespunzător, potrivit anexei nr. 2, și le retransmit Direcției generale buget finanțe și fonduri europene din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru întocmirea situației centralizatoare, în vederea deschiderii creditelor bugetare, potrivit modelului prevăzut în anexa nr. 3.

(5) După aprobarea de către Ministerul Finanțelor a deschiderii creditelor bugetare, din bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale se alimentează conturile DAJ.

(6) DAJ virează sumele convenite în conturile beneficiarilor, potrivit legislației în vigoare.

Art. 7. — (1) În cazul nerespectării prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, beneficiarii schemei de ajutor sunt obligați la restituirea contravalorii sprijinului financiar, la care se adaugă dobânzi și penalități de întârziere calculate de la data încasării acestuia, conform prevederilor Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Sumele reprezentând ajutor de stat necuvenit, prevăzut la alin. (1), reprezintă creanțe bugetare, pentru recuperarea acestora aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile Legii nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare. Procesele-verbale de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare întocmite de către DAJ, prin care se individualizează sumele de recuperat exprimate în moneda națională, constituie titluri de creanță și cuprind elementele actului administrativ-fiscal prevăzut de Legea nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Titlul de creanță întocmit de către DAJ constituie titlu executoriu la data împlinirii termenului de plată prevăzut în cuprinsul acestuia, stabilit în conformitate cu prevederile Legii nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim printr-un act administrativ individual care i se adresează trebuie să solicite autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, în condițiile și termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Creanțele bugetare principale și accesorii se sting prin plată voluntară, compensare din drepturile la plată certe, lichide și exigibile, stabilite de către DAJ, reprezentând ajutor de stat finanțat de la bugetul de stat, sau prin recuperare de către

organele fiscale competente subordonate Agenției Naționale de Administrare Fiscală, conform prevederilor Legii nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(6) Titlurile executorii, împreună cu dovada comunicării acestora către debitor, se transmit, în termen de maximum 90 de zile de la data expirării termenului de plată, către organele fiscale competente subordonate Agenției Naționale de Administrare Fiscală, în vederea recuperării creanțelor bugetare, conform dispozițiilor Legii nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(7) Cuantumul creanțelor bugetare accesorii, reprezentate de dobânzi și penalități de întârziere, se calculează de către DAJ care a emis procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare.

(8) Creanțele bugetare accesorii, reprezentate de dobânzi și penalități de întârziere, se individualizează prin procese-verbale de constatare a creanțelor bugetare accesorii, care reprezintă titluri de creanță, prevederile alin. (2)—(5) aplicându-se în mod corespunzător.

(9) În procedura insolvenței, înscrierea creanței bugetare la masa credală a debitorului se efectuează de către DAJ.

(10) Creanțele bugetare principale și accesorii se recuperează în conturile indicate în titlurile de creanță.

(11) Sumele recuperate de către organele fiscale competente subordonate Agenției Naționale de Administrare Fiscală se virează de către organul fiscal, în conformitate cu prevederile art. 257 alin. (6) din Legea nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare, în conturile indicate în titlul executoriu întocmit de către DAJ.

Art. 8. — (1) Toate documentele depuse în vederea solicitării ajutorului de stat acordat potrivit prezentei ordonanțe de urgență se păstrează la DAJ pe o perioadă de 10 ani fiscali de la data la care a fost acordat ajutorul de stat.

(2) Toate documentele care atestă ajutorul de stat convenit se păstrează de către beneficiarii ajutorului de stat pe o perioadă de 10 ani fiscali de la data încasării sumei convenite.

(3) Schema de ajutor de stat și informațiile aferente fiecărui beneficiar al cărui sprijin financiar depășește valoarea de 10.000 euro, reprezentând echivalentul în lei al sumei de 49.746, se publică pe site-ul oficial al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale la adresa www.madr.ro și pe site-urile DAJ.

Art. 9. — Beneficiarul are obligația să anunțe orice modificare privind datele din cerere la DAJ unde a depus cererea de acordare, în termen de 5 zile lucrătoare de la respectiva modificare, dar nu mai târziu de data aprobării la plată.

Art. 10. — (1) La data primirii deciziei Comisiei Europene privind acordarea ajutorului de stat prevăzut de prezenta ordonanță de urgență se stabilește eligibilitatea beneficiarului și se constituie obligația de plată a acestui ajutor de stat.

(2) În situația în care, anterior emiterii deciziei Comisiei Europene, Comisia Europeană solicită modificări privind prezenta schemă, prevederile prezentei ordonanțe de urgență se modifică în mod corespunzător.

Art. 11. — Anexele nr. 1—3 fac parte integrantă din prezenta ordonanță de urgență.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
Marian Neacșu
Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Florin-Ionuț Barbu
p. Ministrul finanțelor,
Carmen Moraru,
secretar de stat